

ASSZOCIÁCIÓVAL ALKOTNI —

A 40 éves GYIK Műhely térszemlélete

Interjú

GYIK Art Studio

The Art Studio for Children and Youth Foundation (Gyermek és Ifjúsági Képzőművészeti Műhely Alapítvány) has been active for 40 years as a community for contemporary child pedagogy, artistic education as well as talent and personality development within the framework of regular afternoon sessions and other events. Visual education has never been a hotter topic as the government has recently issued a decree on the introduction of an awareness-raising educational program which spans the entire period between kindergarten and university and aims at the promotion of high quality constructed environment. According to the concept, a new generation of citizens would be raised within the existing structure of education in Hungary, able to recognize real values and regard their promotion as a natural duty, having received appropriate training to appreciate architecture as a form of contemporary art which defines our environment. It is a proven fact that children are inspired to new sorts of interest and abilities through creative tasks laid out in line with the independent and peculiar methodology promoted by the art studio. Many of them will choose to continue their studies in space architecture. Those who ultimately decide not to pursue an artistic career are able to capitalize on their creativity, vision and complex way of thinking in their own profession of choice.

Autópályacsomók: ▶
A változó városkörnyék gigantikus térbeli rétegződései
(monokróm festés), 2013
Úti-Muri | Eplényi Anna, Schmidt Gertrúd

◀ Deszka-Viszka: Absztrakt térbeli alaprajzok
Megyik J. művészi kérdései alapján (balsafa és gombostű), 2015
XriXXraXAbsztraX csoport | Eplényi Anna, Schmidt Gertrúd

1. A szokatlan és meghökkentő anyagok hasznos téri tapasztalásokra és különleges anyagismereti kísérletekre adnak lehetőséget.
2. Egy jó térbeli kérdésfeltevéshez finoman és szakszerűen kell a megfelelő alapanyagot hangolni, ugyanakkor egy különleges anyag/tárgy is inspirálhatja a végeredményt, ha abban meg tudjuk pillantani az alkotói problémát.
3. Az alkotás folyamán szükség van finom technikai, metodikai, anyaghasználati korlátokra, irányításra, amely a kompozíció harmonikus voltát segíti.
4. Az alkotás témaválasztásánál törekedni kell egy konkrét fogalomtól történő elvonatkoztatásra az absztrakció felé.
5. A térbeli kompozíció kapcsolódjon egy gyermekek számára ismert képi alapfogalomhoz, térérzethez, táji tapasztaláshoz – amely megadja a ráhangolás/összekapcsolódás alapélmény-hátterét.
6. E komplex térkonstrukciók változatos, illúziószerű optikai fény-árnyék animációkra adnak lehetőséget amivel a nagyobbak is magukénak érezhetik az alkotásokat.
7. A térképek képi – táji – kódolási komplexitása sok izgalmas vizuális feladathoz ad kreatív felületet.

—TÉRREL TERELNI

A Gyermekek és Ifjúsági Képzőművészeti Műhely Alapítvány (GYIK Műhely) kerek 40 esztendeje foglalkozik kortárs gyermekpedagógiával, művészeti oktatással, tehetséggondozással, és ezzel párhuzamosan személyiségfejlesztéssel a Magyar Nemzeti Galéria épületében, rendszeres délutáni és egyéb tematikus foglalkozások keretében. A Műhely célkitűzéseit az alapító, Szabados Árpád képzőművész így fogalmazta meg:

„Az átlagos képességű gyermekek számára létrehozott komplex, kreatív szemléletű műhelymunka vizuális tevékenységi formákon keresztül éreztesse meg az alkotó, nem feltétlenül művészi tevékenység motivációit úgy, hogy ez a rendszeres és folyamatos oktató-nevelő munka során egész életre szóló élményt nyújtson, segítve a harmonikus felnőtt személyiség kialakulását. A művészet nem csodálni való, megközelíthetetlen valami, hanem

saját problémáikra választ adó nyelv, ha élünk eszközeivel.” A Műhelyt 1975-től 1988-ig Szabados Árpád, 1988-tól 1993-ig Szemadám György, 1993-tól 2011-ig Sinkó István vezette. A Műhely jelenéről jelenlegi vezetőjét, **Eplényi Anna** tájépitészt, egyetemi adjunktust és rajztanárt, **Szentandrás Dóra** építészt valamint **Terbe Rita** Pro Architectura díjas építészt, egyetemi tanársegédet, a műhely oktatóit kérdezte **Dénes Eszter** és **Skaliczki Judit**.

▲ A műhely | Fotó: Eplényi Anna

> Egyre többen merik kimondani, hogy vizuális kultúránk válságba jutott. A szakemberek aggodalmi jól mutatják, hogy a vizuális analfabetizmus olyan súlyos probléma lehet, mint annak idején az írástudás hiánya. Mindeközben az is egyre nyilvánvalóbb, hogy az építészek és a társadalom között elméleti szakadék tátong: az építészeti kultúra és az épített környezet iránti igényesség az elvárható minimumot sem éri el. A Műhely évfordulóján túl a vizuális nevelés témájának különös aktualitását adja, hogy az 1032/2015-ös Kormányhatározat 17. pontja kifejezetten a minőségi épített környezet javítása érdekében szemléletformáló és oktatási programok bevezetéséről szól, az óvodától az egyetemig. Milyen szerepe lehet ebben a nagy múltú, szakmailag is elismert GYIK Műhelynek, és mit gondolnak erről a paradigmaváltásról?

A kormányhatározatok nagy célkitűzéseket fogalmaznak meg, ugyanakkor a vizuális nevelés terén minden a praktikumon múlik – hogy az iskolai 45 percen ki, hogyan, és milyen feladatot tár a gyermekek elé. Úgy látjuk, hogy a legfontosabb az lenne, ha azokat a kis sejteteket hoznák helyzetbe és reflektorfénybe, amelyek eddig is sikerrel foglalkoztak ezzel a témával – hozzáteszem, hogy többnyire önköltségen, önszorgalomból, önszervezésből, elkötelezettségből. Az elméletek és különböző metodikák terjesztése helyett a műhelyeket kell támogatni, konferenciákkal és workshopokkal segíteni a gyakorlati tapasztalatok átadását, a kapcsolatok építését. Mindezt annak érdekében, hogy a jelenleg nagyjából félszáz érintett további érdeklődőket vonzhasson maga köré, akik majd az oktatásban is meghonosítják ezt a szemléletet. Egy módszertani anyag még nem elegendő ahhoz, hogy egy iskolában „bambuszt kötözve térstruktúrákat merjenek hajlítani”. Nem hiszünk abban, hogy az egyébként is túlterhelt pedagógusokra hátrított feladatként kellene építészeti tartalmakat beiktatni a tantervbe. Sokkal inkább pedagógiai hajlamú építészekre lenne szükség, akik külsőként tartják meg a foglalkozásokat.

> Az elképzelés szerint a meglévő oktatási struktúrán belül kellene megvalósítani egy olyan új generáció képzését, amely felismeri a valódi értékeket, és előállításukat is természetesnek tekinti. Ezek a fiatalok a kellő felkészítést követően képesek lesznek befogadni az építészetet mint a környezetünket alakító kortárs művészetet. Vajon az épített környezet iránti igényesség, az iránta való érdeklődés formálható-e a vizuális neveléssel?

Mindenképpen formálható, de ez igen hosszú folyamat, melynek során a gyerekeken keresztül a szülőkre is hatással tudunk lenni. Amíg azonban heti egy óra jut vizuális nevelésre, addig az épített környezet iránti igényesség szintje nem fog változni. Ameddig az alapvető forma- és színharmoniókkal való tapasztalat megszerzésére sem marad idő, addig luxusigénynek tűnik a hagyományos építészettörténeti ismereteken túl a kortárs újszerű térépítészeti témák beemelése... Nem a heti óraszám növelésében kellene gondolkodni, hanem a tanmenethez igazodó alkotótáborok vagy projektnapok keretében lehetne mindezen segíteni.

> A GYIK Műhely az állami oktatási rendszertől független, elsősorban délutáni kurzusokat tartó, alapítványi keretek között működő műhely. Van azonban egy, ma még „mellékágnak” tekinthető új kezdeményezésük, amelyet általános iskolás osztályoknak hirdettek meg.

Az „ART AND SCIENCE – élmény a tanulás” komplex művészeti programot alsó és felső tagozatos iskolásoknak tartjuk. A program célja, hogy a tananyagra épülve, osztályonként személyre szabottan olyan feladatokat állítson össze, mely a térbeli kreatív gondolkodást fejleszti. A játékos alkotás, a felfedezés öröme nyitottá teszi a gyermekeket a problémahelyzetek keresésére és a megoldási lehetőségek kidolgozására. Az alkotásokon keresztül személyes kapcsolatuk alakul ki a tananyaggal, élmény köti őket az új ismeretekhez, így mélyebb, jobban alkalmazható tudás kerül a birtokukba.

> A Műhely otthona a Nemzeti Galéria emeleti, „titkos” termében van, a város felett, „kiszakítva és felemelve” a mindennapi megszokott életünkben. Az előbb említett

◀ Roxfort lépcsőháza. Illuzórikus lépcsők és terek áthatása
M. Escher alapján (doboz és karton-illesztés), 2014
OpArt – Valótlán Valóság | Eplényi Anna, Schmidt Gertrúd

programon kívül heti rendszerességgel tartanak itt foglalkozásokat a legkülönbözőbb korosztályoknak, előre meghirdetett tematika szerint.

A Műhely családias, barátságos hangulatot áraszt, egy szülői kontroll nélküli szabad világot biztosít. Mobil bútorokkal dolgozunk: a mozgatható székek, asztalok, lógatható tárgyak, létrák rugalmasan rendezhetőek, így a tér is a kreatív alkotási folyamat részévé válik. A Műhelyben lévő rendetlenség, káosz, a limlomok és kacatok tára segíti a tárgyak közötti szabadabb kapcsolatteremtést. Mind az anyagok, mind a kész munkák állandóan szem előtt vannak a nyitott polcokon, így azok felhívják a gyermekek figyelmét az anyagok

kombinálási lehetőségeire, az egymás alkotásaiból merített ötletek megújuló inspirációira. Ez a látvány valóban nem szokványos...

> Kik vezetik a foglalkozásokat?

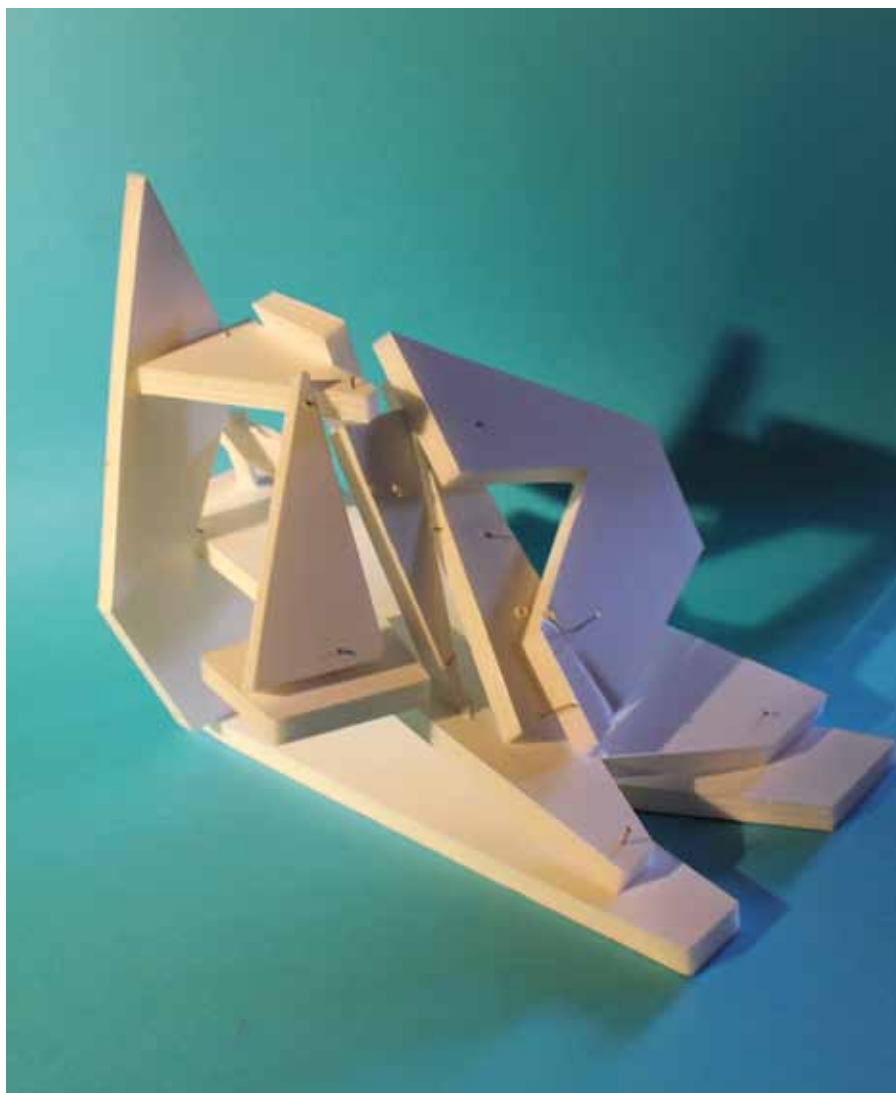
Az állandóan változó művésztanári összetétel teszi lehetővé, hogy ki-ki saját képességei és oktatói tapasztalatai szerint adjon hozzá többlettartalmakat a foglalkozásokhoz, miközben az alapvető cél közös: saját megélt élményeken alapuló, művészi önkifejezést tükröző, színvonalas alkotások létrehozása. A munkába 2012 óta bekapcsolódó kollégák tematikai révén az építészeti, tájépítészeti, kertművészeti, térképészeti és térinstallációs irányok erős hangsúlyt kaptak, amelyek korábban nem jellemezték a feladatrepertoárt.

> Ezek szerint találkozhatunk kifejezetten építészeti feladatokkal is?

Mi ezt nem építészetnek nevezzük, sokkal inkább a gyerekek számára érthető téralkotásnak, térformálásnak. Tapasztalatból látjuk, hogy a „tér/térbeliség/téralkotás” komplex, tág kerete minden feladattípust fel tud ölelni. Az „építés-kreálás” alapélménye olyan korán kialakul a gyerekekben, hogy számukra sokszor könnyebben megoldható egy vizuális probléma a valós térben ötvözve, mint annak síkra redukált változatában. Az iskolák azonban helyszűke miatt, a limitált eszközbeszerzés lehetőségei mellett, a technikai részletek kivitelezési nehézségei okán nem mernek ilyen feladatokba belevágni.

> Milyen módszertan szerint dolgoznak?

A Műhely megalakulása táján alapvetően egy szabad, kísérletező képzőművészeti irányt mutatott, kiegészülve dramaturgiai, narratív mese-, zene-, illetve mozgásművészeti olvasatokkal. Ez alapvetően festészeti vonalat jelentett, sok klasszikus síkbeli grafikai eljárással, agyagszobrászati feladatokkal, bábkészítéssel, figuratív makettek, városok, várak készítésével. Több művészettörténeti tematikus évet rendeztünk, amely komplexitásukban mutatta be a korszakokat (*Rejtélyes középkor, Görög játékok, Ra hajóján, A selyemút nyomában*), később megjelentek a hosszabb, tematikus mesefüzések, az egyre absztraktabb alkotói témakörök (*Wap@ Trapp, SzínParázsVarázs, Talált Tárgyak Osztálya, Kö(nyv)-Papír-Olló, Érintsd meg a végtelent, Csodakamrák, Állati jó építmények*), majd a multimédiás, filmes feladatok is (*Örökmozgó*). Rendszeres a páros, kiscsoportos munka, a folyamatos sorok, a szokatlan méretek és az egyre különlegesebb anyagok alkalmazása. A hobbiművész-technikák pontos, lépésről lépésre módszerének alkalmazása helyett, amellyel éppen a kreativitás lényege veszik el, műhelyünk az elérhető anyagrepertoárt egy személyes, problémaközpontú alkotói kérdéskör szolgálataiba állítja.

▲ Jégvilág. Jeges tájformák (habkarton, gombostű), 2015
Gerald Durrell: Léghajóval a világ körül | Szentandrás Dóra, Terbe Rita, alkotó: András, 8 éves

TÜKÖRTÁJAK

▼ A tájba illesztett kortárs építészet tükröződő felületeinek mimikrije (tükör-makett és festés), 2014
Valótlan Valóság – OpticArt
Eplényi Anna, Schmidt Gertrúd

TÜKÖRTÁJAK

Hogyan lehet elrejtőzni a tájban?

Mi a tájmimikri?

Mi a tükörfelületek célja a tájban?

Ha táj lennél, te milyen táj lennél?

Először közösen egy kis tükörházat építettünk, majd minden gyermek magát mint tájat (tájtípust, tájképet) festette meg; végül kukucskálókon keresztül fényképeztük le a tükörházat, és tűntünk el a saját tájunkban...

► Milyen koreográfia szerint zajlik egy foglalkozás?

A gyerekek meg kell teremteni az alkotásra való „kizökkentett ráhangolódás” lehetőségét, – az óvodásokat egy mesével, a nagyobbakat akár egy vetített képpel is elvarázsolhatjuk. A foglalkozást vezető tanár legfelelősségteljesebb dolga, hogy a tevékenységet úgy vezesse fel, hogy az „beletaláljon” a gyermek fantáziavilágába, egyben rejtélyes és megfoghatatlan is maradjon. Annyit mondjon csak el, amennyi feltétlenül szükséges és elégséges. Ez a néhány pillanat minden foglalkozás kritikus pontja. Az alkotói feladatnak egyrészt tisztának kell lennie – ugyanakkor tartalmaznia kell homályos instrukciókat is, amelyek a saját értelmezésre adnak lehetőséget. Hasznos, ha a térbeli kompozíció kapcsolódik egy, a gyermekek számára már ismert konkrét képi alapfogalomhoz, térérzet-höz, táji tapasztaláshoz – *Jégvilág, Tornádó-hullámvasút, Hódvárak és hódgátak, Fészek-kalapok* –, amely megadja az összekapcsolódás személyes élmény-háttérét. Ugyanakkor azonban más aspektusai

▼ LakóKamrák: Panel vagy lakópark? Egy lapfelület térré transzponálása és abból árnyékinstallációs riport készítése, 2015
CsodaKamrák | Eplényi Anna, Schmidt Gertrúd

elvonatkoztatnak attól, azaz a feladatban már csak egy érzékszervi tapasztalás, egy forma, egy részlet, egy struktúra marad, ami viszont az absztrakció felé nyit utat. Jó és egyedi műalkotás csak abból szülehet, ami elvonatkoztatáson, átértelmezésen alapszik.

► **Elszomorító, hogy némely építészet-
oktatási megközelítés még mindig egy
„cipősdobozban rendezi be lakásmakettjeit”
valós tárgyak miniatürizált másolataival,
hiszen ebben sem konceptuális, sem elvo-
natkoztatási probléma nincs.**

Éppen ezért célszerű olyan témaötleteket keresni, amelyekre nincsenek rátelepedve „berögzült” narratívák – iskolám, szobám, étterem, híd, palota, múzeum –, hanem izgalmas absztrakt – konstruktív – non-figuratív olvasatuk könnyen kibontható, mint például a *Téri lézeriesztő rendszer*, *Autópálya-csomópont*, *Város-Szívek*, *Ganajtúró pályarendszerek* vagy *Roxfort mozgó lépcsői* című feladatainkban.

► **A tematikák összeállításakor honnan
merítenek inspirációt?**

Ami az inspirációt illeti, lehet az egy könyv, egy kiállítás katalógusa, egy természeti jelenség, de rendszeresen követjük a hazai és a nemzetközi képző- és iparművészet aktualitásait is. Tudatosan figyelünk arra, hogy az egyes művészeti ágak terén is változatos legyen a kínálat: *Rimmel-ámmal alkotás gyerekversekre*; *ZOOM! térképészet és léptékváltások*; *Örökmozgó fény és installációs animációk*. Önmagunk és a visszatérő gyerekek miatt is fontos, hogy mindig új ötletekkel jöjjünk elő, kerüljük a sablonokat és a típusfeladatokat.

► **Az anyag inspirál vagy a probléma?**

A feladatok kitalálásánál a téri problémának a legszerveesebben kell találkoznia az alapanyag természetével. Ha e kettő között összhang van, akkor az a műalkotáson is tükröződni fog. Gyűjtünk rendkívüli tárgyakat és különleges alapanyagokat, amelyek sokszor hónapokig állnak a polcon, mire megtalálják újdonsült szerepüket egy műalkotásban: ekkor az anyag inspirálja és rendeli magához a formát, hiszen az oktató egyszer csak „belelátja” a vizuális

problémát. A másik gondolatmenetben pedig egy természeti, térbeli kérdésfelvetés keres maga mellé hatékony, hozzáillő kartontípust, vastagságot, színt és textúrát. Ez utóbbiban sem elhanyagolhatóak a részletek, hiszen a műalkotás érzékenysége éppen ezen múlik. Statikai jellegű feladatoknál kiemelkedően fontos a rutinos építésztanári szakértelem, amely egy szobor hajlékonyságát-merevségét irányítja. E paramétereket nem lehet a gyermekekre bízni, sőt előre, alaposan tesztelni is kell.

hogy a gyerekek kissé más irányba indulnak el, vagy éppen kifulladásig ösvény. Ez nagy kihívás nekünk, hiszen nem lehet egy feladatot egyszerűen kipipálni. Valamit kissé „limitál” a foglalkozás vezetője, hol a technikát, hol a formát, hol a méretet, hol a színt, persze sosem valamennyit egyszerre, mert akkor egyenalkotások születnének. Az iskolai oktatás keretei között ahhoz, hogy a pedagógus el tudja végezni a feladatát a rendelkezésre álló 45 percben, szinte mindent limitálnia kell, és ettől a legnagyobb

► **Mennyire limitált egy feladat kompozíciós
kimenetele? Hogyan kell jól és támogatón
segíteni pedagógiai szempontból a munkát?**

Nálunk nem irányított, hanem szabad kísérletező alkotásról van szó, mégis az anyagok társítását nagyon alaposan át kell gondolni a kudarcélmény elkerülése végett, hiszen a legfontosabb a gyerek belső elégedettsége, sikerélménye, amely nem veszhet el egy össze nem építhető anyagpárosítás során. Van egy elképzelésünk, hogy körülbelül mi fog kialakulni a foglalkozás végére, előfordul azonban,

igyekezet ellenére sablonossá vagy egyszerű másolássá válik a munka. Mi soha nem dolgozunk előreszabott, sablonnal kivágott alapelemekből, de igyekszünk gyengéd korlátokat találni a téri alkotásban. A feladatot az anyag egyes paramétereinek mellett tudatosan kell irányítani: a feladat technikai – például illesztési – kérdéseire kell fókuszálni úgy, hogy mindamelllett meg tudjon maradni egy egyéni hangulat. Máskor viszont éppen a technikai módszertan vagy a megoldandó feladat a kötött, és az anyag szétदारabolásának kérdése van a gyerekekre bízva.

▼ Hódvárak és hódgátak. Additív kompozíció (balsafa, gombostű, graffiti spray), 2013
Flórák és Faunák a természet építőmesterei | Szentandrás Dóra, Terbe Rita, alkotó: Lili, 9 éves

► **Az alapelemként használt anyagok – bambuszroló, balsafalap, fa, fűzvesző, különböző drótok, hálók, mozaikcsempé, betonkő, purhab, vájtható szappan, vastag kötél, téglák, különleges felületű dobozkarton és még sorolhatnánk – egy építész számára is rendkívül izgalmasak.**

A kísérletező, újszerű élményekhez nem csupán friss szellemi inspiráció, hanem szokatlan, a gyermek számára addig kevéssé megtapasztalt anyagok kellenek, amelyek térben is rugalmasan alakíthatóak. Ezekben közös, hogy fajlagosan sokkal olcsóbbak, mint a hobbitermékek, változatosan alkalmazhatóak, az iskolában alig találkoznak velük a gyerekek, és szokatlan anyagtermészetük különleges megmunkálási technikákra ad lehetőséget. Ezeket az elemeket nem csupán vágással és ragasztással lehet illeszteni, hanem faragással, fűrészalával, fonással, szövással, hajlítással, valamint tüvel tűzve, tűzőgépelve, áthatva, lapolva, bevágva, tolvá, illetve stb. Mindezek által az anyag alaptermészeté és a megmunkálás technikája már önmagában új élmény szerzőjévé válik. Példaként említeném a balza tűzésű *Deszka-viszka*, a téglából faragott *Bolygórészletek*, habkarton *Jéghegyek* feladatainkat.

► **Ez milyen gyakorlati ismeretet is igényel a gyerekek részéről?**

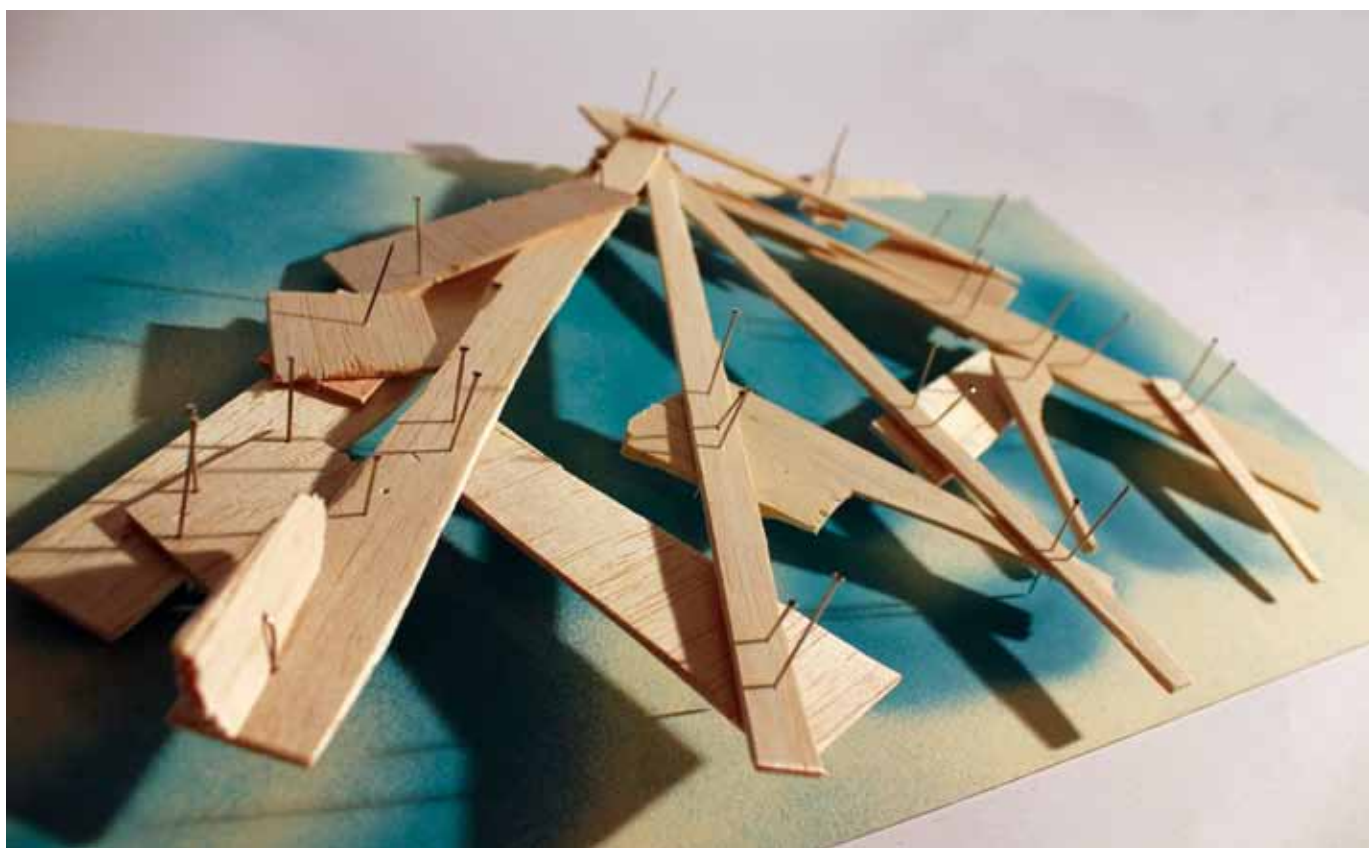
Nem szükséges különleges háttérképesség. A gyerekek sokkal bátrabbak és nem agódnak a technikai részleteken. A tanárok bátran bizalmat szavaznak az új eszközök használatában, mint például a gombostű, a sniccer, vagy éppen a ragasztópisztoly.

► **Milyen korosztályok járnak rendszeresen a Műhelybe?**

Foglalkozásainkon az óvodáskortól a középiskolai korosztályt is magába foglaló, témaként meghatározott korcsoportok vesznek részt. Aki óvodáskorban elkezd a GYIK Műhelybe járni, 10 éves koráig általában heti rendszerességgel, vagy a nyári táborokhoz csatlakozva vesz részt a foglalkozásokon. A tapasztalat azt mutatja, hogy 7. osztály fölött már nem jönnek olyan nagy számban a gyerekek, hiszen annyi helyen kell már megfelelniük, hogy bármennyire is szeretnék, nem fér bele a hétköznapi életükbe ez az elfoglaltság. Számukra indítottuk el a GYIK Klubot, amelyet havonta egyszer, hétvégén tartunk. A gimnazista korosztály pedig a felnőttképzésben vehet részt, mely részben rajzi előkészítő is az egyetemi felvételihez.

► **Igaz az, hogy minél később találkoznak a gyerekekkel, annál nehezebb a „feltörésük”?**

Minél később, annál nehezebb. Bár még akár felnőtt embereket is ki lehet zökkenteni, csak erősebb ingerekkel. Amikor egyetemisták lépnek be ide, akkor gyakorlatilag már látják, hogy ez itt a mai steril világhoz képest egy varázshely, itt akármi megeshet. Sajnos a szülők is generálják ezt a sterilitást: sok gyermekben büntudat alakul ki, ha gipsz vagy festék marad a kezén. A gyermekek mindenféle előképzettség nélkül kreatívak, alapvetően ügyesek. Ha azonban nem kell, vagy nem ajánlott kreatívnak lenni, akkor előbb-utóbb elveszítik önbizalmukat, természetes adottságaik elsorvadnak. Sok családban egyre kevesebb idő marad a szabad tevékenységre, sok az egyéb, szervezett elfoglaltság. Az alkotáshoz idő kell, tíz-húsz perc nem elég még arra sem, hogy elinduljon az igény az alkotásra, így könnyebb lehuppanni a tévé vagy a tablet elé. Másrészt ma már nincs otthon műhely, ahol annak idején a szülő mellett szabadon lehetett alkotni, ellesni ezt-azt. Sőt, már az iskolában sincsenek műhelyek, sok helyen még gyurmát sem használnak.

> Hogyan lehet igazodni a digitális világhoz? Mennyire érzékelhető az egyes generációk (X, Y, Z) váltakozása? Hogyan lehet mindezt követni a témakiírásban?

Az elmúlt harminc év során a gyermekjátékok terén is robbanásszerű változások voltak. Felnőtt egy „lego-generáció”, amely kitűnő térlátással – téri konstrukciós érzékkel – rendelkezik, amely imád építeni, létrehozni. A közelmúlt animációs fejlődése a gyerekeket sem hagyta hidegen – sokszor ők igénylik alkotásaik további multimédiás installálását. Próbálunk haladni a korrallal: új kameráinkkal és fénytechnikával, halszemoptikával is bejárhatják a gyerekek a legkisebb alkotásokat is, amelyekből filmek készülnek. A GoogleEarth böngészése sok családban már „esti mesévé” transzformálódott: sok gyermek térképi tájékozódása fejlett, és akiké még nem, azoké mindenképpen fejlesztésre szorul, hogy a mai globális jelenségekre érzékenyekké váljanak. A kortárs térképművészet komplexitása izgalmas, új utakat nyit a téri tájékozódás síkbeli leképezése és az objektumok, fogalmak térbeli valósága között. A térkép kódolási rendszere rugalmas, lép-téke zoomolható, alakja, színe változatos, és minden beavatkozást, újratervezést elbír, ezért mi előszeretettel alkalmazzuk.

> A csoportos foglalkozásokon és a nyári táborokon kívül heti nyolc foglalkozást tart a Műhely, csoportonként húsz gyermeknek. Szélesebb körben is lenne igény a munkájukra? Van-e kapcsolat az iskola-rendszer pedagógusaival?

Lenne igény az intenzívebb kapcsolatra, de adottságainknál fogva nem célunk az intézményesülés. A lelkes pedagógusok, szülők számára hoztunk létre egy 365 feladatot tartalmazó internetes feladatgyűjteményt, egy kereshető adatbázist, amelyben témakörök, technikák, időigény és korosztály szerint lehet inspirációt találni. Ajánlásunkkal készült a kereskedelmi forgalomban kapható UART alkotódoboz, 5–12 évesek számára. A különböző alapanyagokat, technikai instrukciókat, folyamatábrákat és fotókat tartalmazó doboz összeállítása a Műhely módszertana és filozófiája szerint történt, elsősorban szabad, kreatív térbeli alkotásokra ösztönözve a gyerekeket.

> A Műhely az elmúlt negyven év során kinevelt egy generációt. Követik a volt növendékek sorsát? Hányan léptek művészi pályára? Az alkotás folyamata milyen hatással van a nehezen kezelhető gyerekekre?

Nagy örömünkre szolgál, hogy sok egykori tanítványunk hozza vissza gyermekeit, de

az is előfordul, hogy foglalkozásvezetőnek jelentkeznek. Érdekeség, hogy a szülők között rengeteg az építész, de kapunk természetesen mindenki előtt nyitva áll. Jó tapasztalataink vannak a nehezen koncentráló, nyugtalan, vagy éppen nagyon zárkózott gyermekek feloldása terén is. Az ilyen kreatív problémákon felnövő gyermeket éppen ez a szemlélet segíti későbbi szakmájában, munkájában – miközben maga is önálló (kortárs) műalkotásokat hoz létre. Számos Műhely látogató gyermekben olyan érdeklődési kört, képességet inspirált a foglalkozás, hogy később térépítészeti stúdiómban tanult tovább. Szakmai, szülői visszacsatolásunk van róla, hogy azok a gyermekek, akik végül nem művészi pályán helyezkedtek el, a GYIK-os kreativitásukat, térlátásukat, komplex gondolkodásukat a saját szakmájukban is kamatoztatni tudták. A GYIK Műhely számára az egyik legörömtelibb visszajelzés, hogy az egykor ide járó, mára már szülőkként visszalátogató tanítványaink alig várják, hogy gyermekük is csatlakozhasson!

